

SEBESTYÉN KATALIN¹
SCHIFFER ERVIN, A BRÁCSA MESTERE

Részletek a megjelenés előtt álló könyvből
(3/3.)

(Szerkesztette: Réfi Zsuzsanna)

**KOLLÉGÁK, BARÁTOK, NÖVENDEKEK MÚLT- IDÉZÉSE,
MÉLTATÁSA**

Segített megtalálni a hangom

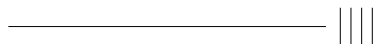
SANTIAGO CANTÓ, a Valenciai Orchestre
Symphonique szólóbrácsása

Nagyon nehéz papírra vetni Schiffer Ervinnel (a Haydn Quartet brácsásával) tartó, sok-sok éves kapcsolat emlékeit. Majdnem 30 éve találkoztam vele, akitől annyit tanultam, s azon a napon az egész életem megváltozott. Átala ismertem meg a feleségemet, Elisabethet, aki szintén Schiffer Ervin növendéke volt, akivel azóta is megosztjuk az életünket és együtt neveljük két gyönyörű lányunkat. Az idősebbik szintén brácsát tanul Londonban, és természetesen egy vonósnégyesben is játszik. Első CD-jüket kizárólag Haydn vonósnégyeseiből állították össze. Néha az élet produkál ilyen érdekességeket...

Ez biztosan abból a magból kelt ki, amit Schiffer Ervin belénk ültetett. Akárhol is van ő most, folytonosan érezzük a ránk gyakorolt hatását. Úgy tette rá a kézjegyét az életemre, mint senki más! Segített megtalálni a hangszeremet, ami elkísér minden koncertemre: azóta is ez az én hangom. Minden nap emlékszem tanácsaira, hallom szavait. Nincs olyan nap, hogy ne gondolnék rá hálával!

Lehetetlen Schiffer Ervinről beszélni anélkül, hogy Katit meg ne említenénk. Ritka az olyan pár, akik ilyen szinten megértik egymást emberileg és szakmailag. Kati tökéletesen vezette a naptárt, a levelezést, az adminisztrációt, s amit egy hivatásos zenész egy év alatt realizál (koncertek, tanítás, mesterkurzusok), azt ők egy hónap alatt tető alá hozták. Le a kalappal!

¹ A megemlékezéseket Sebestyén Katalin fordította.

Meglepő őszinteség

YASUKO TAKAHASHI koncertzongorista, kamarazenesz

Első találkozásom Schiffer amikor zongoratriómmal egy Akkoriban kezdtem dolgozni antwerpeni főiskolán. Trióm tanár urat, és kért tőle egy a lakására, Beethoven op. 11 és

Ervinnel 2001 táján volt, versenyre készültünk. hivatalos kísérőként az csellistája ismerte Schiffer meghallgatást. Elmentünk Sosztakovics op. 67 trióit

Ő ránk áldozta az egész délutánját, s ennek minden percét megtöltötte a zene iránti szenvedélyével, anélkül, hogy ezért egy fillért is kért volna tőlünk. Erőteljes hangja, sokszor néhány tréfával vagy érdekes történetekkel megtűzdelt előadása nem veszített erejéből a lecke végéig sem. Engem azzal nevetettet meg, hogy megkérdezte, honnan tudom, hogyan kell Beethovent játszani. Neki Ázsia – ahonnan jövök – nagyon messzinek tűnt, és elmagyarázta, hogy az ő zenei DNS-e egyenes vonalban kapcsolódik Beethovenéhez, ezért a legtermészetesebb módon tudja a muzsikáját megérteni.

Később, mivel gyakran volt meghívott zsűritagja az antwerpeni főiskola vizsgabizottságának, sokszor hallott engem játszani. Láthatóan megnőtt irántam a bizalma, úgyhogy hamarosan meghívott állandó kísérőnek a svájci mesterkurzusára, amelyet feleségével alapítottak és tartottak életben. Az ottani zenei családjuk pedig évről-évre nőtt. Velük dolgoztam én magam is tíz éven keresztül, sőt még a davosi kurzusokra is követtem őket.

Hála kettőjük személyiségének és kisugárzásának, rengeteg növendék jött minden évben, számomra ez egy zenei maratonná vált, hiszen mindegyikükkel alapos munkát kellett végezni. Természetesen rengeteget tanultam magam is azáltal, hogy részese lehettem ezeknek az óráknak. Nemcsak a zenei tudásom bővült, hanem megláttam, hogy milyen nagy felelősséget jelent tanárnak lenni.

Gyakran meglepődtem, milyen őszinteséggel közelítette meg a növendékek gyenge oldalát. Például volt egy kislány, aki állandóan grimaszolt a játék alatt. Előző tanára figyelmét bizonyára elkerülte ez a probléma, pedig fiatal lányoknál a külső megjelenés lényeges kérdés. Én ugyanakkor megértettem, hogy a lány zenélése olyannyira merev és feszült, amennyire kényszeredett arckifejezése. Amit Schiffer tanár úr tett, az számomra lélegzetelállító volt: odaállt az általában büszke növendékével szemben, és utánozta a grimaszait a játék alatt. Biztosan tudta, mit csinál, és nem tévózott azt tenni, aminek a

helyességéről meg volt győződve. Bizott abban, hogy ez lesz a legjobb növendéke számára. Végül a lány – akinek kis időre szüksége volt, hogy ezt felfogja és megeméssze – kiváló profi zenésszé vált, és le tudott szokni a problematikus arckifejezéséről. Schiffer tanár urat egy pillanatig sem zavarta növendéke pillanatnyi negatív reakciója: tudta, hogy ez a „hideg zuhany”, amit előtte senki nem mert megtenni, boldoggá és sikeressé fogja tenni a jövőben. Ez csak egyetlen példa a sok közül, aminek a szemtanúja voltam, mert Schiffer tanár úr rendszeresen „nekiment” minden egyes problémának, legyenek azok akármilyen furcsa mozdulatok, vagy játék közbeni rossz szokások. Így ő igazán az apja volt minden növendékének, nemcsak a zenélésükre, hanem egész életükre kihatóan is foglalkozott velük.

Alkalmam adódott együtt muzsikálni Schiffer Ervinnel, mint szonáta-partnerrel, vagy tagja lehettem egy-egy zongoranégyesnek vele és Katival Morges-ban, Antwerpenben, s ezekből a közös zenélésekből szintén rengeteget tanultam. Boldog és büszke vagyok, hogy dolgozhattam vele életem egy fontos periódusában. A legjobban sugárzó mosolya hiányzik, amivel minden jó teljesítményem után megjutalmazott, valamint meleg, erős hangja, amellyel minden sikert „csodának” nevezett.

Remélem, tisztában volt azzal, hogy mennyi bátorítást adott nekem, mint zongoristának, s mennyire hálás voltam neki mindenért, amit tőle kaptam.

A csecsemő sírására emlékeztető melódia

SANDER GEERTS brácsaművész, az Antwerpen-i Symphony Orchestra szólóbrácsása

Huszonnégy éves lehettem, felismertem, hogy szükségem van lyítsem a zenei tudásomat és hangszeres felkészültségemet. Ez a felismerés vezetett Schiffer Ervinhez, akinek tanításait hosszú évek során követtem.

amikor arra, hogy elmé-

lyítsem a zenei tudásomat és hangszeres felkészültségemet. Ez a felismerés vezetett Schiffer Ervinhez, akinek tanításait hosszú évek során követtem.

Az ezt megelőző, első privát órám az antwerpeni házában volt, s a mai napig emlékezetes maradt számomra. Még ma is hallom kedves, meleg hangját, átélem azt a lelkesedést, amivel az órát vezette.

A Hoffmester brácsaverseny során, amit előadtam, a zenei vonalvezetés és karakterek kifejezése volt a fő szempont. Mivel a koncert dúr hangnemben van, boldogságot sugárzó tartalommal, és ő lelkesen magyarázta nekem, hogyan kell ezt kifejezni a játékkal. Egy ízben annyira belelkesedtem, hogy kezével rácsapott a fa kottaállványra, ami persze jó nagyot döndült. Bizony meglepődtem, de nehogy azt higgye bárki, hogy ez az impulzív viselkedés félelmet keltett bennem ... Sőt!

Ahogy előbb említettem, ő kedves, szeretetteli, extrovertált karakter volt, úgyhogy, ha bármikor – túlságosan lelkesedve vagy a kottaállványt ütve is tanított – én biztonságban éreztem magam.

Ez volt egyik legnagyobb erőssége, meggyőző ereje, hogy sosem éreztem magam megtámadva, hanem mindig pozitívan ösztönzött.

Miután feleségem, Yasuko Takahashi hivatalos kísérője volt a kurzusainak, rájöttem, hogy a nyár tökéletes periódus a továbbképzésre, így hosszú éveken át követtem őt morges-i mesterkurzusára, egyre inkább megismerve Schiffer Ervin személyiségét és energiáit. Ezzel az energiával az egész kurzust vitte a vállán, megosztva feleségével, Sebestyén Kátival, aki maga is kiváló hegedűpedagógus. Ők végig hűen követték azt a filozófiát, hogy minden diáknak joga van tanulni és minden esélyt megkapni. Így néha rengeteg növendéke volt a kurzusnak, de emiatt senkinek sem jutott kevesebb foglalkozás. Inkább ők tanítottak reggeltől estig, lankadatlan energiával és akaraterővel.

Egyre többet tudhattam meg Schiffer Ervin határtalan erős fantáziájáról, ami részben saját zenei múltjából, híres művészekkel való találkozásából, vagy éppen egyéni, széleskörű, színes ihletéből táplálkozott.

Egy tipikus példára emlékszem ma is: Schumann „Marchenbilder” című darabján dolgozva elérkeztünk a 2. tétel 2. témájához, egy A-húron (a brácsa legmagasabb húrján) megszólaló melódiához. Schiffer Ervin szerint ez egy csecsemő sírására emlékeztet, amivel olyan plasztikus képet alkotott, hogy könnyű volt beleélnem magam az ideillő hangulatba. De a legfontosabb ebben a megközelítésben az volt, hogy ő hogyan mutatta be elképzelését: elénekelve és gesztusokkal illusztrálva a gyermek sírását idéző dallamot, a legmeggyőzőbb és leginspirálóbb módon.

Előadó-művészetében megtaláljuk ugyanezeket a jellegzetességeket: őszinte ihlet, szenvedély, bizalom és önbizalom. Meg akarta osztani a világgal az egész

tudását. *Sosem fogom elfelejteni a sok vele töltött órát, ami tele volt vidám percekkel, szenvedéllyel, széleskörű zenei ötletekkel, amelyek azóta is inspirálnak. Örökké értékelni fogom a vele kialakult, szoros kapcsolatot és azt, hogy felfedezte a muzsikusi és tanári képességeimet. Tanítása tovább él bennem és sok-sok növendékében. Éppúgy, mint feleségében, Sebestyén Katiban, aki továbbviszi ezt az örökséget, energiában gazdag, odaadó pedagógusi munkájában.*

Analízis, stílus, előadó-művészet

JAAK GREGOOR karmester

Egy brüsszeli koncert alkalmával találkoztunk, ami évekre szóló, gyümölcsöző együttműködést jelentett ezekkel a kiváló muzsikussal, amellet egy intenzív barátság kezdetét Ervinnel és Katival. Természetesen már tudtam, hogy kicsoda Schiffer Ervin, a nemzetközi hírű pedagógus, aki a legjobb brácsásokat nevelte a leghíresebb zenekaroknak, és hasonlóképp híres előadóművész, a világhírű Haydn Quartet és Contrasts Ensemble tagja, kiváló lemezek készítője. A vonós világ ezen nagy személyiségével való találkozásom gazdagította, sőt megváltoztatta egész addigi hozzáállásomat és karmesteri rálátásomat.

Míg azelőtt csak a saját koncepciómat követtem, velük, Ervinnel és Katival együtt fedeztük fel a partitúra titkait. Az ő megközelítésük határtalan gazdagságot hozott a karmesteri gyakorlatomba.

Az új koncertprogramok előkészítésénél egy dolog mindig világos volt: az a kiváló hozzáértés, amivel Ervin és Kati a műveket minden szempontból átlátta: analízis, stílus, előadó-művészet, bizonyítva, hogy magasan képzett, intelligens, sokoldalú művészekkel dolgozhattam együtt.

Mindez nem gondterhes, intellektuális légkörben zajlott, sőt állandóan színesítette Ervin sziporkázó humora és odaillő megjegyzései. Kimondhatatlan élvezettel konstatáltam, hogy a szigorú Ervin gyönyörű művészfeje tulajdonképpen egy állandóan lázadó, „rossz kisfiút” takart, akinek intelligens humorát semmi és senki nem tudta elkerülni.

Ervin és Kati számos növendéke – a világ minden tájáról – részt vett közös zenekaraik munkájában. Számomra dirigensként óriási élvezetet jelentett, hogy – hála tanáraik előkészítő munkájának – mindig a legjobban felkészülve jelentek

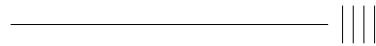
meg már az első próbán is, és ezt a módszert megőrizték az utolsó koncertfellépésig.

Mindezen túl állandóan érezhető volt a zenélésbe vetett hitük, tanáraik iránti csodálatuk, és hogy hálásak azért, mert velük együtt muzsikálva zenekari tapasztalatra tehettek szert egy nemzetközi, hivatásos környezetben. De Schiffer Ervin sokkal több volt egy tanárnál: melegszívű, őszinte, lelkes ember volt, aki növendékei személyes fejlődésében is rendkívüli szerepet töltött be.

Ervin szólista fellépését 81 éves korában is híresen csodálatos hangja, kifinomult zenei kreativitása jellemezte, amivel Haydn művét megszólaltatta, és amitől felejthetlenné vált.

Soha nem fogom feledni azt a csodálatosan meleg, szeretet- és jelentőségteljes, megértő és minden feszültséget feloldó mosolyt, amivel minden közös koncertet követően megajándékozott. Ez volt a legszebb ajándék, amit egy ilyen kiváló muzsikustól és rendkívüli embertől kaphattam.

Schiffer Ervin különlegesen nagy művész volt, aki, mint zenész és mint ember inspiráció-forrás és példakép marad számomra, életem utolsó napjáig.

Ervin örökké hiányozni fog!

FREDDY ARTEEL klarinétművész, az Antwerpeni
Filharmonikus Zenekar szólistája, a Royal
Conservatory Gent klarinétprofesszora

Hogyan kell szóljon egy brácsa? Az én válaszom: hallgasd meg Ervint! Akkor megtudod! Sokszor, koncertturnéink alkalmával, mikor Ervin egy pillanatra elhagyta a helyiséget, megkért, hogy tartsam Maggini-brácsáját két térdem között, hogy semmi baja ne eshessen...

Brahms klarinétkvintettjében, különösen az Adagio tételben, ahogy Ervin elkezdte a „tremolót”, arra inspirált engem, hogy a legjobbat adjam magamból!

Hányszor eljátszottuk Mozart Kegelstatt trióját! Rengetegszer! Ez volt a nyitószámunk. Soha nem fogom elfelejteni, ahogy ő elkezdett játszani: mindig azt gondoltam, ennek így kell felhangzania! A menüett középrészét én talán dallamosabbnak képzeltem, de ezt ő nem akarta. Szerinte ez egy scherzo: vidámabb, könnyedebb. Ezen ugyan el-elvitatkoztunk, de ő mindig gyönyörűen játszott!

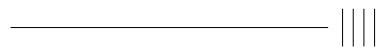
Bruch nyolc darabjában milyen csodálatos élmény volt, ahogy létrehoztuk a különböző hangszínek találkozását, keveredését és végül egységét!

Sokszor filozofáltunk Brahms klarinétsonátáiról is (amit a brácsások is játszanak), melyik a jobb változat: brácsa vagy klarinét? Vitáink néha hevesek, de mindig elgondolkodtatóak voltak.

Pályánk során a Haydn Quartet és a Contrasts Ensemble gyakran működött együtt, koncerteken, TV-felvételeken. Közös munkánk eredményeképp Bruch kettősversenye is megszületett (brácsára és klarinéttra) a Brussels Philharmonique Orchestrával.

Hasonlóképp szép és megható emléket őrzök kurzusainkról: a svájci Morges-ben 20 évig, az Észak-Karolina-i Egyetemen 25 évig tanítottunk együtt.

Ervin örökké hiányozni fog: ő történelmet csinált!

Brácsa-leckék és Élet-leckék

HUUB BECKERS, a holland Hilversum-i Radio Filharmonikus zenekarának brácsaszólam vezetője, aki 1983 és 1990 között dolgozott Schiffer Ervinnel

„Brácsa-leckék” – Az első Ervinnel a Haydn Quartet Ő előzőleg telefonon közölte kicsit beszélhetünk. Akkor előjátszásra antwerpeni

miután városomból, Apeldoornból ez körülbelül három és fél órás vonatutat jelentett, de egyből igent mondtam, minden kommentár nélkül. Sokkal később vallotta be nekem Schiffer úr, hogy tulajdonképpen már ez egyfajta első szelekció volt számára. Hogy panasz nélkül vállaltam az utat és megjelentem nála, ez már eleve jó benyomást keltett. Ezután sikeresen megfeleltam a felvételi vizsgán, és saját választásom szerint tilburgi osztályába kerülhettem, ahol azonnal személyesen tőle tanulhattam. Csak sokkal később tudtam igazán felfogni, hogy mit kaphattam Schiffertől! (Sosem neveztem őt a keresztnévén.) Hála az ő különlegesen felépített metodikájának, lépésről lépésre vezetett el egy biztonságos, a legkisebb részletekig megalapozott technikáig. (Például a fekvésváltás napi gyakorlása, amihez ő maga írta a gyakorlatokat.) Szerinte ugyanis az alapozás szilárdsága volt a legfontosabb.

találkozásom Schiffer egyik koncertjéhez fűződik. velem, hogy a koncert után egyből meghívott egy házába. Nagyot nyeltem,

Világosan emlékszem egy beszélgetésünkre Bach V. szvitjével kapcsolatban, amit egy akkori kiváló, holland barokk csellista, Anner Bijlsma hatására megpróbáltam barokk módon eljátszani. Schiffer akkor határozottan elmagyarázta nekem, milyen fontosnak tartja, hogy teljes mértékben kövessem az ő előírásait. Hogy ne elkalandozva, félig így, félig úgy játszjak el egy művet, mert akkor a pódiumon abból semmi se fog maradni. Természetesen teljesen igaza volt! Így én teljes odaadással játszottam el a „Bachomat”. És valóban, évekkel később is megőriztem nemcsak a technikát, hanem főleg azt a zenei és metodikai megközelítést is, ami által mindent, minden stílusban el tudok játszani. Emellett, vagy inkább ezen szilárd technikai tanításon túl, Schiffer szenvedélyes muzsikus volt!

Mottóját, mely szerint, mint tanár, minden hangnál tudnod kell 20 módon is elmagyarázni gondolataidat, követelményeidet – teljes mértékben használta és megvalósította. E kitétel lényege az volt, hogy valamelyiknél, megértése jeléül úgy reagáljon a diák, hogy: Aha... — Emlékszem néha szívszaggató és sokszor nagyon személyes elbeszéléseire: például Budáról és Pestről vagy egész más témakörökről, a „spanyol gyászolásról”, ahol az emberek – nem úgy, mint Hollandiában, ahol kávé és süti mellett emlékeznek meghatódva az elhunytakra – hanem kiabálva, a gyásztól és a reménytelenségtől megtörve, hajukat tépve vetik a földre magukat. Így fogsz igazán kifejezően játszani! — Egy másik, számomra egészen különleges emlék az édesapjáról szóló története, aki a II. világháború viszontagságai után hazatérve visszahozott egy májkonzervet, amit mindvégig megőrzött arra az esetre, ha még rosszabbra fordul a világ!

Schiffer óráinak volt egy egyedülálló fizikai oldala is: mindenki, aki a folyosón osztálya mellett elhaladt, hallhatta őt dobogni, kiabálni. Rendszeresen átszólt egy mellette tanító kolléga, hogy: nem lehetne halkabban? Ez nála soha nem türelmetlenségből, hanem lelkesedésből fakadt. Néha talán kicsit félelmetesnek tűnt, de mindig ösztönző volt. Megtette, hogy a vállamra támaszkodott (hogy egyenesen álljak) vagy néha nehéz táskáját a bal karomra akasztotta (hogy érezzem a súlypontot), vagy egy „lusta” vonásnál kikapta a vonót a kezemből. Soha többé nem volt problémám ezen részletekkel!

„Élet-leckék” – Ervin sokrétű információt adott minden fellépés vagy vizsga előtt, ami sokkal távolabbra vezetett, mint útmutatásai a darabok előadását illetően. Például: oszd be az egész napodat, tudd, hogy milyen gyakorlatokkal akarsz bemelegíteni, melyik nehéz állást akarod megnézni! Ne gyakorolj túl sokat és túl hosszán, bízzál az elvégzett munkában, a betanulásban! Menj ki a szabad levegőre, legalább fél órára! Ne vedd fel új cipőt, az hátha nyom és

elvonja a figyelmedet! Viselj hosszú ujjú inget, az eltakarja a közönség elől az izommunkát és az esetleges feszültséget! Ha bejövételkor tapsolnak, hajolj meg mélyen, miközben hosszan kilélegzel, ez egyben relaxáció is! Ha attól félsz, hogy megremeg a vonód, hangolj be hosszabban egész vonóval, ameddig érzed, hogy kontrollálni tudod!

A vizsgákra való felkészülésnél mindig vigyáztam, hogy a növendékek különböző műveket játsszanak. Nem szerepelt kétszer ugyanaz a darab, az összehasonlításra adott volna alkalmat, amit ő feltétlenül el akart kerülni. Mindenkinek ez a saját vizsgája volt!

Egészen rendkívüli volt, ahogy Schiffer Ervin minden diákjába belelátott. Tudta, kiben mi rejtőzik, mire képes – így egyből átlátta, hogy én zenekari muzikus alkat vagyok. Ellentétben többi növendékével, mindent megtett, hogy ebbe az irányba fejlődhessek. Már a második évemben szerzett nekem egy brácsa szólamvezetői pozíciót egy helyi kamarazenekarban. Ott igazi tapasztalatokra tehettem szert, és közben sokat tudtam okulni az „edzett” hivatásos kollégáknak köszönhetően.

Diploma után rögtön ösztöndíjra mentem, hogy menjek próbajátékokra. Így kerültem be a Hilversum-i Radio Filharmonisch Orkest egyik szólamvezetői pozíciójába, ahol ma is, harminc év után még mindig nagy örömmel játszom.

Rendszeresen gondolkodom vissza Schiffer Ervin tanítási módszerének „piramis” modelljére (bár ő nem így nevezte). Az ötlet abból áll, hogy a tanulás blokkokból tevődik össze (például órák, napok, hetek) és abból épül fel az épület. Az alapba kell a legtöbb blokkot letenni, hogy a ráépülő emeletek stabilan álljanak. Ha egy előadás után kiderült, hogy valami hiányzik, ismét a bázishoz kellett néhány blokkot hozzátenni és persze a még ingó, felette lévő emeletekhez is. Ez megnyugtató volt, de egyben kihívás is.

A legfontosabb, életre szóló útmutató, amit Schiffer Ervintől kaptam: hogy ne tartsak soha semmit tartalékban, hanem mindig teljes „erőbedobással” küzdjek az elérendő célért. Ha nem adsz bele mindent, hiába mondod magadnak utána, hogy „ez jobban is sikerülhetett volna” – arra a publikumból senki sem kíváncsi! Menj neki, ne félj hibáktól, vállald a rizikót, és ne félj, hogy leesel a szakadékba. Merj elmenni a végső határig!” Tulajdonképpen egész tanítása, összes órája erről szólt! Ez logikusan hangzik, mégis ez volt és ma is ez a legnehezebb feladat, nemcsak a szakmában, hanem az egész életben is. Ezért tekintem Schiffer Ervint nemcsak tanáromnak, hanem sokkal többnek: ő az én mentorom volt, aki hét intenzív év alatt azzá formált, akivé lettem, és aki ma is vagyok.

Schiffer Ervin »gazdag« hangja

WILFRIED WESTERLINCK zeneszerző,
producer, a belga rádió zenei szerkesztője

1975 körül találkoztam először Haydn Quartet tagjával, s vele Sebestyén Katalin és Schiffer szívesen látott meghívottjai téri rádióstúdióknak. Az emberi melegség az első legnagyobb bizalmat keltette bennem az ő zenei és művészi személyiségét illetően. Hamarosan a Haydn Quartet az egyik legmegbízhatóbb, állandó partnere lett azoknak a rádiófelvételeknek és koncerteknek, amelyeket én – mint a BRT 3 zeneigazgatója (a belga rádió harmadik programja) – az egész országban szerveztem. A legkülönbözőbb felkéréseinket minden vita nélkül fogadták el, és így felhangzott a kortárs flamand kvartettirodalom zeneszerzőinek számos műve: például Willem Kersters, Marinus de Jong, Victor Legley, Flor Alpaerts négy vonósnégyesét is megszólaltatták.

Schiffer Ervinnel, mint a együtt André Siwyvel, Györggyel. Ők akkor már voltak a brüsszeli Flagey Ervintől áradó, nyílt, pillanattól kezdve a

Az ő nevükhöz fűződik Freddy Arteel klarinétművésszel együtt Peter Cabus klarinétkvintettjének világbemutatója is. Schiffer Ervin elsőrendű szerepet töltött be ezeknél a felvételeknél. Már a kezdeteknél felfigyeltem arra a gazdag, mély zengésű hangszínre, amit ő a hangszeréből elő tudott csalni.

Azt gondolom ma – annyi év után -, hogy a Haydn Quartet hangját nagyrészt Ervin összekötő pozíciója határozta meg; zenei, központi erőt képviselve az együttesben. Aktív figyelme kiterjedt partnerei legkisebb megmozdulására is; ugyanakkor teljes mértékben betöltötte a támogató és kiegészítő szerepét a mű előadási követelményeinek megfelelően. — De a pódiumon kívül is megkapó személyiség volt, aki mindenkit, akivel kapcsolatba került, pozitívan tudott inspirálni. Nekem is megadatott, hogy ezt átéljem, úgyhogy minden találkozás – a 80-as évek végéig – nemcsak a zene, hanem a találkozás valóságos ünnepét is jelentette, aminek mindig a legnagyobb örömmel néztem elébe!”

(A visszaemlékezést kísérő levelében Wilfried Westerlinck azt a szándékát is közölte, hogy most készülő és brácsa szólóra szánt darabját Schiffer Ervin emlékének fogja ajánlani, és ezt a címet is adja a művének. A bemutatót Ervin egy volt növendéke vállalta, aki maga is brácsaművész és művésztanár: Mark Tooten. Ez gyönyörű és megható gesztus mindkettőjük részéről.)

|||

Fantasztikus humora mindent és mindenkit meghódított

ELŐD BERNADETT – Gérecz Árpád tanítványaként hegedűtanár Svájcban, a „Helvetia-Hungaria” Társaság elnöke, a Bach-koncertsorozat művészeti vezetője

*Schiffer Ervinnel és Sebestyén
ban találkoztam először, a
partján fekvő kis városban,
ahol ők egy híres, nemzetközi
hoztak létre. A barátság köztünk
örökre megszületett, hisz oly
rájuk gondolok, mindig a barátaim voltak és maradnak!*

*Katival 1988-
Genfi tó
Morges-ban,
kamarakurzust
rögtön és
messziről is*

Ervin rendkívüli ember volt, ritka egyéniség; egyenes, igaz, őszinte. Szigorú tanár, de fantasztikus humora mindent és mindenkit meghódított. Gazdag emberi és művészi tapasztalattal rendelkező lélek volt, aki mélyen ismerte az embert. Az volt az érzésem, hogy tanítványaiban először is a »lelküket« és az egyéniségüket akarta felfedezni, megmutatva nekik is, és utána kezdeni neki a munkának, felszínre hozva olyan rejtett értékeiket, amelyeket talán csak ő tudott »kibányászni« belőlük. Éleltre szóló tanácsokat is adott nekik.

A tanítványai iránt mutatott közvetlensége, a velük való törődés mindig megható volt. Belőle szinte áradt a zenetudomány, az életerő és a lelkesítő elem, amire annyira szüksége van egy pályára készülő diáknak, és persze minden embernek.

A kurzusok végén, amikor már minden izgalom, munka lezajlott, Ervin és Kati hozzám jöttek át egy-egy búcsúestre, s ezeket sosem fogom elfelejteni. Temérdek órát ücsörögtünk kinn a balkonon és mindenről beszélünk, először persze a kurzus élményeiről, a gyerekekről, a jövőjükről. Nagyon sok tanítványt hoztam Magyarországról, a Békés-tarhosi Zenei Tábort követően (ahol már nagyon sok éve tanítok), s ahonnan mindig a legjobb és legnagyobb tehetségeket tudtam elhozni. Ervin és Kati támogatták ezeket a fiatalokat, akikből néhányan napjaink neves művészei lettek (például: Szűcs Máté, aki később a Berlini Filharmonikusok szóló-brácsása lett; Várnagy Kati, a BBC tagja, és említhetem Magyar Enikőt és Ábrahám Bencét is).

Még nagyon sokat tudnék mesélni, de a legtöbb közös élményt, együtt töltött időt nem is lehet szóban kifejezni. Az érzések azonban a szívünkben élnek, s örökké megmaradnak...

Emberség és egyetemes bölcsesség SZÚCS MÁTÉ brácsaművész

Ervin bácsi egy igazán melegszívű és kivételesen erős ember volt, akit nagyon érdekelt a hozzá segítségért forduló emberek sorsa és szenvedése. Mivel kivételes tehetséggel megáldott volt, melyhez együttérző oroszlánszív és rendkívül érzékeny lélek is párosult, nagyon sok emberen tudott és akart segíteni. Véleményem szerint azért ő volt a legjobb tanár, akit ismerek, mert ő a brácsázáson kívül emberséget és egyetemes bölcsességet is tanított növendékeinek. Befogadott minket, törődött velünk és vigyázott ránk. Bármilyen képességű diákon tudott segíteni, és a legtöbb növendékét egy teljes élethez, munkához és egzisztenciához tudta segíteni. Őszinte volt és szigorú, de mindezt csakis értünk tette. Személy szerint én is neki köszönhetem, hogy olyan brácsás és ember lettem, ami a világ legrangosabb helyeire is kvalifikált. Amikor 17 évesen egyedül külföldre kerülve iránymutatásra, törődésre, támogatásra és tudásra volt szükségem, ő mindezt megadta nekem! Ezért örökre hálás vagyok neki!

Tanárként és művészként, mint példaképre tekintek rá. Hála neki legfontosabb alapértékeim tanítványaim támogatása, a művészet alázatos szolgálata és a jóra való törekvés. Örök hála és köszönet Neki, áldott legyen az ő neve mindörökké!

Mindig az aktuális pillanatra

ANI NATROSHVILI
pályakezdő brácsaművész,
növendékeinek egyike

kell koncentrálni

mesterdiplomás
Schiffer Ervin utolsó

Amikor az ifjúsági vonószene karmestere, amelynek magam is tagja voltam, tanácsolta, hogy kérjek egy meghallgatást Schiffer Ervintől – addigra már sokszor hallottam róla és híres szigorúságáról. Nagyon ideges voltam hát, amikor először bekopogtam hozzá. De mikor kinyitotta az ajtót, csillogó szempárral és meleg mosollyal találtam szembe magam.

Üdvözölt és eljátszottam, amivel készültem. Ezután kiment a teremből, anélkül, hogy bármit is mondott volna. Nagyon megijedtem, azt gondolván, hogy valamit rosszul csináltam.

Ő pedig odament édesanyámhoz, aki a folyosón várt, és csak annyit mondott: „kiváló”. Egy óra után már elhatározta, hogy felvesz növendékei sorába. Mindez hamar elintéződött, és én két és fél éven keresztül, egészen a haláláig növendéke lehettem.

A leckék alatt sokszor mesélt életéről, múltjáról; néha egy egész órát megtöltöttek elbeszélései, amiket én nagyon szívesen hallgattam. Hamar észrevettem, milyen bölcs, sokat látott ember.

Schiffer Ervin észrevette képességeimet, és hogy növelje esélyeimet, azt tanácsolta, felvételizzek a groningen-i Prins Claus Conservatoriumba, ahol ő tanította a brácsa főtanszakot. Ezzel az egész életemet megváltoztatta. Utána ugyanis magával vitt volna a brüsszeli Conservatoriumba – ahol szintén tanított –, de erre később már sajnos nem kerülhetett sor...

Az elején még kicsit tétova és félős voltam, attól tartottam, hogy nekem mindez nem fog sikerülni. De amint beléptem a főiskola kapuján, egy csapásra eltűnt minden kételyem. Az a kemény munka és sok fáradtság, amit Schiffer úr befektetett, hogy bekerülhessek ebbe az iskolába, meghozta gyümölcsét – úgy éreztem, hogy egy álmom vált valóra!

Két és fél évig tanultam nála, s nagyon sajnálom, hogy nem ismerhettem őt tovább. Tudom, hogy én voltam egyike utolsó növendékeinek, és Schiffer tanár úr nagyban befolyásolta egész életemet. Minden nap gondolok rá, és emlékszem minden történetére, amelyeket óráink alatt elmesélt.

Egyszer az egyik óra alatt megkérdeztem tőle, hogy miért kopogott le engem sokszor, mondván: koncentrálj! Azt válaszolta, hogy ezzel állandóan emlékeztetni akart, hogy mindig az aktuális pillanatra kell koncentrálni, ahhoz, hogy új dolgokat tudjunk megtanulni. Elmagyarázta: hogyha megtanulok koncentrálni az „itt és most”-ra, akkor majd képes leszek – tanulmányaim előrehaladása érdekében – a szükséges további lépéseket is megtenni. Ez a tanács teljesen megváltoztatta a tanulmányokhoz való hozzáállásomat.

Ahelyett, hogy elálmodoztam vagy a jövőmet illetően aggodalmaskodtam volna, megtanultam a figyelmemet összpontosítani a megfelelő feladatra. Így jobban magamévá tudtam tenni a leckék alatt kapott információkat és tudást, s összességében is jobb növendék lett belőlem!

Schiffer Ervin híres volt arról, hogy nagyon emocionális tanár, de növendékei mindnyájan tudták, szenvedélye a tanítás, és mindenkin segíteni akar, hogy

sikeres lehessen. Hogy ő ténylegesen emocionális ember volt, azt növendékei állandóan érezhették az órák során. Minden alkalommal, amikor hozzászólt egy zenemű előadásához, hirtelen, másodperceken belül tudott hangulatot váltani: lelkes és bátorítóból egyszer csak szigorú és csalódott lett. Növendékei sokszor meglepődtek ezeken a hirtelen változásokon, de ugyanúgy tisztelték továbbra is.

Még élénken emlékszem a morges-i kurzus utolsó napjára, ahol mindenki ünnepelt. Én akkor már a törvény szerint fiatal felnőttek számítottam, de nem voltam elég idős ahhoz, hogy alkoholos italt fogyaszthassak. Ezért óvatosan elhatároztam, hogy az egész ünnep alatt csak egy pohár bort fogok meginni. Poharammal kezemben üldögéltem kint egy padon, élvezve a városra néző, szép kilátást, amikor Schiffer úr is kijött a teremből és leült mellém. Nem tudtam, hogy látott-e engem inni, de amikor odajött hozzám, észrevette a pohár bort a kezemben. Megkérdezte, hogy mennyit ittam, s én egyből rávágtam: egy pohárral. Számomra meglepően reagált. Ahelyett, hogy figyelmeztetett volna, hogy én még „kiskorú” vagyok, elmosolyodott és azt mondta: : „Óriási! Én öt pohárral.” Aztán mellettem maradt, és tovább beszélgettünk. Végül koccintottunk a mesterkurzus sikerére, és kiürítettük poharainkat.

Schiffer Ervin nagyon nagy tanár, „mentor”, nevelő volt. Ő nemcsak brácsázni tanított meg, hanem hozzásegített ahhoz is, hogy higgyek magamban. A nehéz időkben a tőle kapott bátorítások alapján tudtam és mertem megtenni az első lépéseimet a hivatásos zenei világban. Nemcsak tanított, de az életemet mentette meg! Mellém állt, kísérte az utamat, támogatót, és mindezért örökké hálás vagyok neki!

(A megemlékezéseket Sebestyén Katalin fordította)

Nem tanár, hanem tanító volt

VÖRÖSVÁRY IBOLYA brácsaművész, Schiffer Ervin volt növendéke

Tulajdonképpen nem is tudom igazán, hogyan ismertem meg Ervin bácsit. Mikor először találkoztam vele, kitárta a karját és azt kiáltotta: szia, Ibolya – mintha régi jó ismerősök lennénk.

Én ugyan remegtem az első találkozástól. Ezerszer felkészítettem magam, de persze, amikor arra került a sor, minden elképzelésem szertefoszlott. Mikor

odajött hozzám, azonnal az az érzés fogott el engem is, mintha régi kedves, szeretett tanáromhoz járnék vissza.

Már ismeretlenül is kötelék fűzött egymáshoz minket. Egy kedves tanárnőm, Előd Bernadett beszélt rólam neki. Sajnos akkoriban nem tehettem meg, hogy saját magam erejéből elmehessek Svájcba, a tanár úr kurzusára. Bernadett néni és Kati néni elmondása szerint a tanár úr önzetlenül átvállalt egy részt, amellyel támogatta, hogy tanulhassak a morges-i kurzusán.

Mindezt miért? Mert édesanyját is Ibolyának hívták. Így kerültem hozzá, mint növendék 2011-ben.

Ervin bácsi nem csupán a zenei tanulmányaimban volt meghatározó személy. Most is úgy élek, ahogy ő tanította. Hálásan, türelemmel, szépen – becsülettel. Sokszor kérdeztem magamtól, hogy miért támogatt engem. Saját elmondása szerint: hogy soha ne csináljuk a pénzért. Ez a tudat és sok más tulajdonsága, amit a későbbiekben említek, tette igazán különlegessé. Nem tanár, hanem tanító volt. Vigyázott és mindig figyelt a tanítványaira. Az órái is így zajlottak. Állandóan figyelt és hallgatott. Hol a kottát, hol engem. Azt is mondhatnám, hogy röntgenszeme és -hallása volt. Mondhatom azt is, hogy tudományosan zajlottak az órái. Nem volt olyan piano, forte vagy crescendo, amit ő észre ne vett volna. Mikor észrevette, annak hangot is adott, Majd hatásszünetet követően odajött hozzám és megnézte a kottát, hogy nálam is be van-e írva. Rám nézett és rámutatott arra a fortéra vagy pianóra, ami elkerülte a figyelmemet, majd rám mosolygott, s azt mondta: hogyha nálad is be van írva, akkor neked azt el is kell játszani. Majd kinevettük magunkat. Nem méregből vagy gúnyból, hanem a zene iránti tiszteletből és szeretetből.

Sokszor hallottam tőle, hogy „hálásan” kell játszani. Eleinte nem értettem, hogy mit is ért ezalatt, de megmagyarázta. A zenélést nem önzésre, magamutogatásra találták ki. Meg kell tisztelni a szerzőt, a zenét, önmagunkat és a hallgatóságot, hogy őszintén, szeretettel játszunk, avagy „hálásan”. A kotta pontos olvasása, a hangok tisztasága és szépsége személyesítette meg a hálát.

Ez a tudat, amire ő megtanított, mindenre megoldást adott. Imádok így gyakorolni. Sohasem volt unalmas, amit csináltam, miután ezt elmondta nekem. Egy új világ nyílt ki számomra, ahol örömmel elfoglaltam magam. A munka, a gyakorlás nem volt szenvedés. Mindig mondta nekem, hogy „fájdalommal” nem lehet játszani.

Ugyanakkor az órák sosem voltak drámaiak. Hiába mondta nekem, hogy nem lehet fájdalmasan játszani, mégsem tehettem úgy, mintha rosszul esne, amit mond. Hogy miért? Általában zseniálisan vagy diplomatikus módon oldotta

meg. Nem emlékszem pontosan, hogy ez után a drámai példa után mi következett, de dramaturgiai szempontból megpróbálom érzékeltetni, milyen hangulatot teremtett a tanár úr.

Mikor közölni akart valami fontosat, mindig odajött hozzám vagy az asztalához hívott és maga mellé ültetett. Komolyan rám nézett, esetleg határozottan megfogta a kezemet és így szólt: Amikor én kicsi voltam, volt egy hegedűtanárnőm – hatásszünet – nagyon beleváló tanárnő volt. Akkoriban elhúztam a vonós kezemet oldalra, hogy megtanuljam ne oldalra húzni a karom, mögém állt, egy nagy kötőtűvel. Azt mondta, ne húzzam oldalra, mert az nagyon fáj. Ezen a banális ötleten hosszasan tudtunk nevetni. Nem is tudom, miért volt igazán humoros, de annyira jól esett, hogy a tanár úrral ilyen a hangulat, hogy már csak az öröm miatt is nevettem.

Egyszer azt mondta nekem, hogy a „Viotti azt mondta, először keresd meg a vonódat, majd a hangszeredet, ami a legjobb neked, majd keresd meg magadnak a jó tanárt.” Nem tudom igazán kifejezni, de azt hiszem, ez teljes egészében igaz volt rám. Harmonikus volt vele a kapcsolatom. Nem gondolom, hogy szétválasztotta volna az életre való leckéket és a zenei leckéket. Minden órán harmonikusan állt össze ez a két tanítás. Mindig tudta, hogy mit kell hallanom. Ugyanakkor belém is látott. Lehet, hogy ez spirituálisan hangzik, de ez nagyon fontos eleme volt a személyiségének, emberi volt. És szerette a tanítványait, őszintén. Soha nem érezte velem, hogy ő a professzor és én a diák. Mégis nagy tisztelője voltam. Úgy becsültem őt, mint a legtisztéletreméltóbb professzort. Örömmel töltött el, hogy így nézhettem fel rá. Hálásan.

Említettem, hogy tudományosak voltak az órái, azonban egyszerűen, világosan és röviden fogalmazott. Sokszor került szóba a hangerő fogalma. Általánosan egy diák ösztönös reakciója a karból való nyomás. Ervin bácsi azonban a sebességre hívta fel a figyelmem. Mindig azt mondogatta, hogy „sok vonóval”. Amit rendkívül imádtam benne és az óráiban, hogy rendkívül ötletes volt. Sokszor látom még magam előtt, ahogy ül az asztalnál, fogja a fejét, néz a furcsa, lila keretes szemüvegen keresztül és gondolkodik, hogyan lehetséges a sok vonó, milyen vonásra lenne szükségem hozzá. Vagy milyen ujjrend lenne a megfelelőbb. Fontos tény, hogy legfőképp arra törekedett, hogy soha ne legyen unalmas. Minden vonás, ujjrend, technikai vagy zenei megoldás színesítette az amúgy már tökéletesen megírt zenét. Ugyanez vonatkozik – úgy gondolom – a tanítványaira is. Nem megváltoztatni akarta őket, hanem a legjobbá tenni. Soha nem érdekelte igazán, ki milyen tehetség, holott tisztában volt vele. A tudás

átadása volt a lényeg. Egyszer mondta is nekem, hogy neki kötelessége átadni azt, amit tud, és ezáltal nekem is a kötelességem lesz.

Ezek az egyszerű, mégis fontos elgondolások megmaradtak bennem. Nem csupán megmaradt, de mind a mai napig így gyakorolok. Minden egyes darab kidolgozása alkalmával használom, ahogy az elíziót is. (* az „S” jelet Ervin találta ki; ez egy fajta kötőjel, a jelentése a költészetből jön, és a szavak egymáshoz való kapcsolódását jelenti. Ő a zenében arra utal, hogy a hangokat egymáshoz kell kötni; elízió = összevonás, azaz a hangok összetartoznak.)

Egy alkalommal Brahms f-moll szonátájának a II. tételét vittem órára. Ervin bácsi – ahogy szokta – hangos felkiáltással jelezte, hogy azt a részt meg kell nézzük újra. Kicsit össze voltam zavarva, hogy mit rontottam el. A pianót megcsináltam, a kötés rendben volt, az ujjrend is, gondoltam, hogy most valami új dolgot fogok tanulni. Így is volt. Odajött és egy furcsa „S” formájú jelet írt bele a kottámba, két hang közé, majd beírta mellé elízió. Megkérdezte tőlem, hogy: »Tudod te, hogy mi az az elízió?« Bambán figyeltem, majd azt feleltem: nem. Bár annyi sejtésem volt irodalmi tanulmányaimból, hogy az elízió egy lezárás, amely egyben kezdetet jelentett. Tulajdonképpen ekkor döbbsentem rá arra, hogy bármi, amit tanít, érzékel, azt mind az életből, a természetből meríti. A földön élt, nem a fellegekben. Sokszor asszociált, hogy »a vén tata kesereg« vagy emberi érzéseket íratott velem a kottába, mint „csúszómászó”, „rimánkodik”, „szelíd”, „részeg” stb. Még sokszor azt is beíratta velem, hogy „vibráljak”, a hangok fölé is kis vibrato jelzés került be.

Magyarként sok mindenről és sok mindenkiről tudott velem beszélni. Tudtam, ki volt Lukács Pál, Weiner Leó, akit Leó bácsiként emlegetett vagy Hubay Jenő. Az első órák alkalmával említette, hogy a Leó bácsihoz csak ceruzával lehetett bemenni az órára. Így sosem mertem Ervin bácsi órájára ceruza nélkül bemenni. Így magyarázom, hogy az órák tudományosak voltak. Mindent beírtunk a kottába, és ha valami benne maradt, ami nem odaillő volt, már radíroztunk, nehogy megzavarjon a koncerten. Boldog voltam abban a tudatban, hogy a tanár úr bármit is mond, azt rögtön megértettem. Egyszer még meg is jegyezte, hogy milyen büszke és boldog, hogy hallgatok rá, ugyanis azt kérte tőlem, hogy tanuljak sok etűdöt, én meg köteteteket tanultam meg. Vakon hittem neki, hogy amit mond, az csak jó lehet, akkor is, ha nem értem. Tulajdonképpen nem is kellett, hogy értem. A zene, amit hallottam és láttam leírva, az őt igazolta.

Nagyon nem dicsérgetett órán, de azt mindig jelezte egy kedves tekintettel, vagy egy gyengéd szóval, hogy az a rész milyen szép volt. Ha meg hirtelen

szigorú volt, mindig oldotta a hangulatot egy frappáns vagy humoros szóval. Mint említettem, magyarként szinte nyíltan beszélhetett velem. Egyik kedvenc filmje az Állami Áruház volt, Latabár Kálmán főszereplésével. Újpesti születésüként ráadásul nagyon jól ismertem az Állami Áruházat, hiszen egy újpesti áruházban forgatták. Imádta azt a filmet, saját elmondása szerint, és sokszor elsütötte azt a poént, hogy „kérem, maga kleptomániás – majd Latabár, a főszereplő azt válaszolta, hogy : Nem kérem, én brácsás vagyok.” Ezen hosszasan tudtunk nevetni. Tudni illik, hogy a brácsásokat kissé pihent agyúaknak jellemzik a legtöbb brácsás viccben.

Szinte utolsó éveiben ismertem meg Ervin bácsit. Csak kurzusokon találkoztunk. Szinte egész évben vártam, és gyakoroltam a kurzusra. Mikor megérkeztünk, általában segítettem egyik-másik társamnak kipakolni a Lanciából azt a rengeteg kottát, tollakat, ventilátort és egyéb holmikat, amire mindig azt mondta: hoztunk mindent, mert nem tudjuk, mire lehet szükségünk. Egy alkalommal, a pakolás után odajött hozzám és megkérdezte, mi van velem. Azt válaszoltam, „semmi Ervin bácsi, csak fáradt vagyok állandóan, pedig annyi kávéét iszom. Akkoriban túlsúlyos voltam. Elég aktív személy, de könnyen fáradtam. Sokszor észrevehette, hogy sok energiám van, mert mikor valamire megkért, azonnal ugrottam, és már csináltam is. Ezért felelhetette azt, hogy „a kávéét kicsit csökkenteni kell, és kéne kicsikét futni.” Elmesélte, hogy volt olyan tanítványa, aki minden reggel levezette azt az energiát egy kis úszással. Azt azonban nem értettem, miért javasolta nekem a futást. Azaz miért pont a futást.

Évekkel azelőtt, hogy találkoztam vele, néha kijártam kocogni, de a súlygyarapodás miatt lusta voltam hozzá. Ezután a megjegyzése után még jártam hozzá órára, de míg élt, sosem mentem el futni. Halála után közvetlenül – talán mert a halálhíre annyira megviselt, hogy folytonos késztetést éreztem a futásra. Sokáig nem bírtam sírni, mint aki nem vett tudomást a tényről, hogy többé nem tudok Ervin bácsihoz órára menni. Csak futottam és futottam, minden nap, mint aki be akarja mutatni a tanárának, hogy elvégezte a leckét. Ugyanakkor sajnos már nem láthatta az eredményt. 25 kilót fogytam. Végül amatőr ultra futóvá váltam. Szinte soha nem vagyok fáradt, és a kávéét is csökkentettem. Egyszóval az életemet Ervin bácsi nem csupán megváltoztatta, hanem még jobbá is tette. Nagyon nehéz volt őt elveszíteni és sokáig kerestem őt a világban. Mikor eljutottam antwerpeni házába, amiről rengetegszer beszélt, hogy milyen tárgyak hol helyezkednek el, úgy éreztem magam, mintha mindig is jártam volna nála. Vagy mikor megpillanthattam a „kis ördögöt” (egy elemmel

működő kézi ventilátort, amit nyáron a melegben használt és csak úgy lobogott a haja a fuvallatban) rengeteg emléket ébresztett fel bennem.

Minden nap az az érzésem, hogy a vele való találkozásom az egész életemet meghatározta. Hihetetlen azt érezni, már az első találkozás alkalmával is, mintha mindig is ismert volna. Mert igen, nagyon is jól ismert. Pontosan tudta, hogy miért kell fussak és miben fog nekem segíteni. Vagy amikor drága tanáromat, Szűcs Mátét először megemlítette nekem és hozzá hasonlított engem. Mint aki már fel akar készíteni, hogyha már nem lesz, akkor majd a „fia” segít nekem, majd én viszem tovább ezt az örökséget. Majd az én tanítványaim.

Nem tudtam igazán elmondani, de ez olyan érzés, mintha őt egy életen keresztül ismertem volna. Úgy gondolom, hogy ő is hasonlóan érezhetett, hiszen nem csupán kitalálta a hozzám illő ujjrendet, de még a hozzám illő sportot is, vagy a zene melletti feltöltődést, elfoglaltságot is. Tudta, mi kell nekem. Nem telik el nap, hogy ne gondolnék rá. Hiszen minden nap gyakorlok, hallom a szavait magamban, hogy minden hangot el kell játszani, vagy amikor ötletelni kell, milyen vonós, milyen ujjrend kell. Rendkívüli öröm volt számomra, hogy több tanítványára is ilyen hatást gyakorolt. Mikor visszahallottam a hasonló vagy akár ugyanazokat a szavakat Szűcs Máté tanár úrtól.

Nem kellett neki elhiggyem, hogy amit mond az jó. Éreztem és most is így érzem, gyakorlás előadás közben. Nem érzem magam tehetetlennek, hiszen azokat az eszközöket, amelyeket ő a tanáraitól tanult, azt nekem is átadta. Hogy a zenére vagy az életre tanított? Vagy mindkettőre? Igazán nem lehet kifejezni. Törődött velem, jó tanító révén, és én mindig „hálásan” játszom. Miért volt jó tanár? Sokfajta válasz létezik, de úgy gondolom, talán azért volt igazán jó, mert humoros volt, ugyanakkor komoly. Igazán harmóniát alkotott ez a két tulajdonsága. S rendkívül meggyőző tudott lenni, így soha nem sértett meg senkit. Boldog vagyok, hogy bár fizikálisan nem beszélhetek vele, a zene által beszél hozzám. Még a futás által is.

17th Ervin Schiffer International Music Master Classes Tata

Solo instruments and chamber music

14-25th August 2023.

*The city of
water and music!*

PROFESSORS:
Kati Sebestyén
violinist (Belgium)
Monique Heidema
cellist (Netherland)
Marc Tooten
violist (Belgium)
István Lajkó
pianist (Hungary)

Marianna Dezső - course director
0036 20 969 4127

www.concertotata.hu/master-classes.html

ErvinSchifferMasterclasses

Schiffer Ervin emlékéét az általa alapított és nevét viselő tatai Nemzetközi Mesterkurzus is tovább élteni.